

Posudek bakalářské práce:

Aneta ČADOVÁ, *Změny obyvatelstva a majetkových poměrů v česko-německém pohraničí mezi léty 1945 až 1953 - konfiskace, přiděly a odchody přidělců na příkladu katastrálního území Cudrovice.*

Filosofická fakulta Jihočeské university v Českých Budějovicích, Ústav archivnictví a pomocných věd historických, České Budějovice 2013, 91 stran.

Přestože nové a novější dějiny patří mezi poměrně oblíbená témata studentských prací, ne vždy bývá v centru zájmu období po druhé světové válce, založené na specifickém pramenném výzkumu. Právě to je však případ bakalářské práce Anety Čadové, kterou zaujal problém zániku, resp. osudů obcí v jihočeském pohraničí, a záslužně se rozhodla prozkoumat nelehké otázky poválečného vývoje tohoto území až do roku 1953, kdy docházelo k nejvýraznějším změnám, a to na vhodně vymezeném příkladu katastrálního území jedné ze šumavských obcí.

Svou práci rozdělila A. Čadová – vedle Úvodu a Závěru – do celkem šesti kapitol. Po seznámení se strukturou práce a základními zdroji (s. 7 – 9), kde by bylo dobré připojit i podrobnější informaci o využitých pramenech, charakterizovaných velmi stručně, následuje dosti rozsáhlá kapitola nazvaná „Historické souvislosti“ (s. 10 - 27), v níž autorka shrnula politický vývoj od druhé poloviny třicátých let 20. století až do roku 1953, který se zásadním způsobem promítl do dění v dané oblasti, samozřejmě zejména v záležitosti odsunu německého obyvatelstva, resp. jeho vyhnání – jak vhodně připomíná sice stručná, ale významná podkapitola věnovaná terminologickým otázkám, kterou A. Čadová rovněž připojila. Text této kapitoly má sice nutně kompilační a spíše informativní charakter, přesto zamrzí, že autorka nevyužila většího množství zdrojů – i když to považuji za v podstatě jediný výraznější nedostatek její práce.

Nezbytná pro pochopení kontextu je kapitola věnovaná normativním pramenům týkajících se poválečného vývoje (s. 28 – 37), počínaje presidentskými dekrety po zákony zabývající se konfiskacemi a pozemkovou reformou; autorka zde prokázala dle mého soudu výbornou orientaci i v mnohdy nesnadných právnických textech.

Po stručném, ale důkladném představení zkoumaného katastrálního území (s. 38 – 40), zahrnujícího obec Cudrovice (dnes zcela zaniklou) a Plešivec, se již autorka soustředila na vlastní vyličení osudů obou vesnic, resp. jejich obyvatel, a v kapitole „Cudrovice a Plešivec po druhé světové válce – konfiskace majetku“ (s. 41 – 49) podala (s využitím dochovaného seznamu) přehled obyvatel všech jednotlivých usedlostí v obou vesnicích. Právě těchto osob se poté týkala zmíněná konfiskace, a svým vyličením tak A. Čadová dodala těmto neradostným stránkám historie konkrétní obsah. Jedinou výjimkou se v osadě Plešivec stala česká rodina Šrajeroých, která nakonec jediná zůstala a již věnovala A. Čadová samostatnou kapitolu (s. 50 – 51) – a jejíž osud alespoň stručně naznačuje obtížné podmínky soukromých zemědělců v rámci poúnorového vývoje.

Za nejzajímavější, ale i nejobjevnější část bakalářské práce Anety Čadové lze označit kapitolu „Národní správa a pozdější přidělové řízení v Cudrovicích a Plešivci“ (s. 52 – 68), která přibližuje na základě dostupných pramenů osudy jednotlivých přidělců (ale

s připomenutím i neúspěšných žadatelů o přiděl) v obou vesnicích, pocházejících často ze vzdálených oblastí (Rumunsko, Maďarsko, jižní Morava), nezřídka i různým způsobem problematických a následně narážejících na nejrozmanitější problémy. Současně tak autorka umožňuje nahlédnout do velmi komplikovaného vývoje (včetně sporů mezi hospodáři, a to i „starousedlými“ Šrajerovými a nově příchozími Urbánkovými, nebo vypořádávání se s „kulaky“ Urbánkovými), ovlivněného i kolektivizací, který postupně vyústil ve vysídlení obce, zrušení MNV a nakonec v úplný zánik a demolici vsi Cudrovice a takřka celé vsi Plešivec. Pasáže A. Čadové tak představují velmi zajímavou sondu do tohoto období vývoje českého venkova obecně. O zobecnění zjištěných skutečností a shrnutí výsledků se autorka pokusila v Závěru (s. 69 – 70), i když se zatím nemohla opřít o obdobné zpracování dalších lokalit; lze jen doufat, že ať již ona sama, nebo jiní budou v podobných výzkumech pokračovat.

V práci nechybějí všechny obligátní náležitosti v podobě seznamu zkratk (s. 71 – 72) a dosti obsáhlého seznamu pramenů a literatury (s. 73 – 77), autorka neopomněla zařadit ani seznam zajímavých příloh (s. 78 – 79), především fotografií, jimiž svou práci doplnila (většinou dokonce z vlastních zdrojů) a které zprostředkovávají působivý kontrast mezi někdejšími stavem a dnešní realitou.

Bakalářská práce A. Čadové představuje soudržný a vhodně koncipovaný celek, úspěšně se vypořádávající s poměrně složitým tématem. Ocenit lze i kvalitní jazykovou a stylistickou úroveň (kterou spíše výjimečně narušuje chybějící interpunkce, překlep či použití hovorovějšího výrazu – např. na s. 64: „situace nebyla o moc jiná“), vyzdvihnout bych chtěla i zaujetí tématem a značnou míru samostatnosti zpracování. Bakalářskou práci Anety Čadové tak považuji za zajímavý a kvalitní příspěvek k otázkám nejnovějších dějin, který rozhodně splňuje nároky kladené na bakalářské práce, a proto ji ráda doporučuji k obhajobě a navrhuji ji klasifikovat stupněm **v ý b o r n ě**.

V Praze dne 11. června 2013



Doc. PhDr. Marie Ryantová, CSc.